

„Le poglej jo prederzno in okretno živalico, kako z repekrom migljá“ reče Martinek in pocuka miško za rep.

„Ahá! ta bi rada všla“ reče Tonče od zadej stojé, „pa ne bo dal, naj še tako cvili in viha svoj mali gobček.“

„Uboga revica“ reče Janezek in potegne miško za repek.

„Veste kaj? zdaj mi je igrače pa že zadosti“ reče Jožek „in tudi naše mucke že težko čakajo na mastno pečenko. Rés je, da se nam smilijo živahne in gibéne živalice, pa nepopoljšljive so, in ako je pustimo živeti, naredile bojo še veliko več škode. Vsaj smo jim dolgo prizanašali, pa se niso hotle poboljšati prederzne tatice. Torej brez premisleka zaslužijo smert. Aló! muc! muc!“ Jožek odpré past, mačke skočijo kakor blisk, in — uboge miške se zvijajo in cvilijo v njihovih krempljih.

T.

Kako vesela je pač šolska poskušnja.

Bila je sobota. V vasí P. na Kranjskem vidim čedno oblečene dečke in deklice kaj urno iti. Kam neki? Poglejmo bolj natanko.

Blizo farovža stoji zala hiša. Tù noter gre čedalje več otrok. Ne dvomim, da je to šola, kajti nekakšen miren in vabljev duh se tù razširja.

Ob osmih jutraj je jelo zvoniti. Pridejo s paroma otroci iz imenovanega poslopja in kam gredó? V cerkev. — Lej, tudi gospod učitelj in katehet gresta za njimi. „Kaj je neki danes?“ začuden sem vprašal nekega dečka. „Poskušnja, poskušnja bo danes“ mi ta odgovori „danes bomo videli, kdo je v zlatih bukvicah zapisan?“

Oj, to je bil vesel dan. Kako lepo in navdušeno so otroci v cerkvi peli in klečé svetega duha, pomočnika pri učenji, zahvaljevali. — Ko je bila sv. maša dokončana, so zopet vsi prav lepo iz cerkve proti šoli šli.

V šoli, v šoli, kako lepo je bilo! Na zidu visela je podoba sv. Alojzija, šolskega imenjaka ali patrona, na strani podoba našega svitlega cesarja Franca Jožefa I. in tudi našega milega škofa; na stranéh teh podob okinčano je bilo vse z lepimi venci, belimi, modrimi in rudečimi. Vse je bilo tako snažno in lepo! Otroci so tiho veselega izpraševanja pričakovali in lepe, na šolske mizi stoječe knjižice z zlatim obrezkom milo pogledovali. „Kdo je neki v teh krasnih knjižicah zapisan?“ slišal sem neko radovedno deklico šeptati.

Ko odbije ura devet, pride veliko veliko gospodov v šolo. Otroci vstanejo in enoglasno pozdravijo gospode z besedami: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Ko tudi kratko molitvico pred šolo odmolijo, se tiho zopet posedejo.

Kako dobro so v kerščanskem nauku odgovarjali! Kako gladko jim je beseda tekla tudi v drugih vědah! Pokazali so jasno, kako veliko se morejo učenci med letom naučiti.

Gospod učitelj so izpraševanje dokončali. Vstanejo gospod dekan in začnejo tako-le govoriti:

„Dragi otroci! Zeló me veseli videti, kako pridno ste se učili. Gospodu učitelju, svojim staršem in tudi meni ne morete nič ljubšega narediti, nego to, ako ubogate in se pridno učite. Iz vas zna še lahko kaj velicega biti. Največi imenitnej moral se je tudi učiti. Brez učenja ni učenosti. Kar ste se samo letos naučili, je več vredno nego tisoč in tisoč goldinarjev. Kaj pomaga človeku denar, ako nesreča pride in mu ga vzame? ali mu mar tudi učenost kdo vzeti more. Nikakor ne?

Prav rad bi videl, da bi mnogo mnogo tacihi bilo, ki so šolskega darila vredni. Naj je tedaj očitno imenujem! Bog daj, da bi jih k letu še veliko več bilo!

Potem so gospod dekan deset najbolj pridnih otrok poklicali in je z lepimi molitevnimi knjižicami obdarovali.

Zapeli so potem otroci „pesem po očitnej skušnji“, ki se tako-lé glasi:

„Poskušnjo dokončali zdaj

Zahval'mo dans učitelje,

Otroci srečno smo,

Preljube stariše,

In da smo vendar znali kaj

In vse šolske prijatelje,

Boga zahvalimo.

Ki tak' za nas skerbé.

Od Tvojih ljubljenih otrok

Bog živi je še mnogo let

Ti serčna hvala gré,

Jim srečo, zdravje daj,

Zahvaljen bodi mili Bog,

In kedar zapusté ta svet

Kar smo navéili se.

Dodel' njim večni raj!

Bog živi škofa milega,

In vso duhovščino!

Bog živi Franca Jožefa

In celo Avstrijo!

Molili so potem še molitvico „po šoli“ in se mirno razšli vsak na svoj dom.

* * *

Popoldne imenovanega dneva je bilo vse tiho. Na nekem vertu pod Luzarjevo lipo vidim dečka sedeti, podpertega na rokah in zamišljenega v nekaj. Gledam ga. Bil je Luzarjev Matevžek. Večkrat ga slišim vzdihniti: „Oh, zakaj se nisem letos boljše učil!“ Na obrazu sem mu bral žalost in kës.

* * *

Tudi drugo leto pridem k poskušnji v to vas. In lejte! kakšen ne-pričakovan primerek. Zopet so gospod dekan pridne iz zlatih bukvic klicali in kaj mislite, kdo je bil prvi? — Luzarjev Matevžek.

Gotovo je Matevžeku ta dan desetkrat bolj vesel bil, nego unim, ki so take pohvale in časti že navajeni bili.

Če leto enkrat si zamudil,

Glej, da je v drugo ne boš zgubil;

Če boš učil potem se rad,

Desetkrat slajši ti bo sád!

Ljud. Tomšič